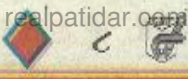

realpatidar.com

કચ્છમિત્ર

૩-૧૦-૨૦૦૭ પૃષ્ઠ નં. ૮

રમજાનમાં રોજ ફરજિયાત નથી... ખોજાઓને...

ફકીરમામદ ચાકી દ્વારા કોટડા (ચકાર), તા. ૨ : દેશ અને દુનિયાભરમાં મુસ્લિમ સમાજ દ્વારા હાલ રમજાન માસની ઉમદાત ઘટી રહી છે. કચ્છમાં અંદાજે ૨૫૦૦ની વસ્તી ધરાવતો મુસ્લિમ સમાજનો જ એક એવો પણ

કચ્છમાં ૨૬ ગામો અને બધા જ શહેરોમાં વસતા ખોજા બિરાદરો છે તો 'મુસ્લિમ' પણ અલગ પ્રકારના

ફકીર છે જેના અનુયાયીઓને પવિત્ર રમજાનમાં 'રોજ' ફરજિયાત નથી.

કચ્છમાં વસવાટ કરતા અને મુસ્લિમ જ ગણાતા આ સમાજનું ધર્મસ્થ 'ખાના' છે અને ધર્મશ્રેય નામ જ્ઞાનગ્રંથ છે. દિવસમાં ત્રણ વખત પ્રાર્થના થાય છે અને ધર્મગુરુને મોલાના નહીં પણ 'મુખી' કહેવાય છે. ધર્મસ્થાન 'ખાના'નો વહીવટ મુતવહી નહીં 'કામડિયા' કરે છે... હા... શિયા ખોજા આગાખાની સમાજની વાત થાય છે. જેને હજ, દાદી, નમાજ, રોજ કોઈ ફરજિયાત આવતા નથી.

આ સમાજ વિકાસપ્રિય છે અને છેલ્લા ૧૦૦ વર્ષનો ઇતિહાસ આપે છે કે સમૂહલક્ષ શેરે પણ તેઓ પ્રવૃત્ત છે.

કચ્છમાં વસવાટ કરતા હિઝ હાઈનેશ મિન્સ આગાખાની શિયા ઇમામી ઇસ્માઈલી જમાત રમજાન મુબારક મહિનામાં કેવી ઉજવણી અને તેનું પાલન કરે છે તે

જાણવા આ સમાજની મુખ્ય વસ્તીવાળા શહેરો-ગામો જેવા કે ભુજ, અંજાર, મુંદરા, રાપર, લખપત અને ભચાઉ, નાગલપર, ભારાપર, સિનુગ્રા, આમરડી, લાખોંદ, કેરા, બળદિયા, વાંકી પત્રી, માતાના મઢ, ગાંધીધામ સહિત ૨૬ ગામડાઓ અને શહેરોમાં તપાસ કરતાં મળેલી વિગતો ખૂબ રસપ્રદ છે.

આ સમાજની વસ્તી અંદાજે ૨૫૦૦થી ૨૮૦૦ જેટલી છે. આ જમાત એક વિશિષ્ટ અને અલગ પંથ ધરાવે છે. આ સમાજના ધર્મગુરુઓ તરીકે ફરજ બજાવતા વિવિધ શહેરો-ગામોના 'મુખી' સાહેબો તેમજ કામડિયા સાહેબોને મળી જે હકીકત જાણવા મળી તે અહીં રજૂ કરી છે.

હિઝ હાઈનેશ મિન્સ ઇમામ આગાખાન શિયા ઇમામી ઇસ્માઈલી જમાત એક અલગ અકીદો (વિચારધારા) ધરાવતો ધાર્મિક પંથ છે. આ પંથને કચ્છના લોકો ખાનાઈ ખોજા શિયા સમાજ તરીકે ઓળખે છે. આ સમાજ તેમના હાજર ઇમામ સાહેબને પોતાના સર્વેસર્વ ગણે છે.

ભારાપર (ભુજ) જમાતના મુખી ખોજા શેર અલી એમ. મકલાઈ તથા કામડિયા ખોજા અઝીઝભાઈ કરમલીના જણાવ્યા પ્રમાણે આ સમાજને નમાજ, રોજ હજ, દાદી કે એવા કોઈ ધાર્મિક આદેશ નથી.

આ સમાજની જ્યાં વસ્તી છે ત્યાં તેમના ધર્મસ્થાન 'ખાના' (જમાતખાના)માં તેમના ધાર્મિક-સામાજિક સહિત તમામ પ્રસંગો પર્વો- તહેવારો અને કાર્યક્રમો ઉજવાય છે જેમાં આ જમાત સિવાય કોઈને આવવાની મંજૂરી

અપાતી નથી. હા જો આમંત્રણ હોય તો જઈ શકાય છે.

આ ઇમામી જમાત તેના નબી કે મુખ્ય આદર્શ તરીકે યા મોલા

મોટા મોટા રોજા રાખે છે. પણ ફરજિયાત નહીં, તેવી જ રીતે નમાજ પાંચ વખત નહીં ત્રણ વખત પ્રાર્થના સ્વરૂપે કરાય છે. તો મક્કા, મદીના કે કરબલામાં જવાની કોઈ જરૂર નથી તેમનો કિબ્લો (મર્મ સ્થાન) દિશા જ્યાં તેમના હાજર ઇમામ સાહેબ હોય

કુદરતી કે અકુદરતી આફતો વખતે મદદ કરવા 'આગાખાન ફાઉન્ડેશન' નામની વિશ્વકક્ષાની સંસ્થા ચલાવે છે. કચ્છમાં આવેલા મોઝારા ભૂકંપ વખતે ઇમામ સાહેબને જાણ થતાં તેઓ બીજા કે ત્રીજા દિવસે વિમાનમાં સહાય- મદદ તથા

આ છે અંજાર તા.ના નાગલપર ગામે ઊભેલા ભૂકંપ બાદના 'ખાના'ની તસવીર. ભૂકંપ પહેલાં અહીં ભવ્ય મકબરો હતો. હાલ વર્ડે ઇમામી જમાતની ગ્રાન્ટ મંજૂર થતાં 'ખાના' અને હસનપીરની મઝારનું પુનઃનિર્માણ શરૂ થઈ ચૂક્યું છે.

અલીને માને છે. હજરત અલી (ર.અ.ત.) ઇસ્લામના પયગમ્બરે ઇસ્લામ હજરત, નબી, (સ.અ.વ.) સાહેબના જમાઈ થતા હતા. હિઝ હાઈનેશ મિન્સ આગાખાન શિયા ઇમામ. યા અલીના સીધા જલ પેઢીએ વારસદાર હોવાનું ભુજ જમાતના મુખી અઝીઝભાઈ શેરઅલી રામાણી તથા કામડિયા અકબરઅલી જાફરઅલી નાથાણી તેમજ નાગલપર (અંજાર) જમાતના મુખી હબીબભાઈ બાના તથા કામડિયા સદ્ગુદીનભાઈ- અઝીઝભાઈ ખોજા તેમના 'જ્ઞાનગ્રંથ'ના આધારે જણાવે છે. આ સમાજ રમજાન દરમ્યાન

ત્યાં હાલે હિઝ હાઈનેશ મિન્સ આગાખાન સાહેબ પેરિસ (ફ્રાન્સ) ખાતે રહે છે.

આ સમાજના મુખ્ય મથક સમાજ પીર તાજુન શાહના મુખ્ય સ્થાનક ભુજ તાલુકાના ભારાપર ગામે હોવાથી દર વરસે અહીં આ જમાતની વાર્ષિક મજલિશ (મેળો) ભરાય જેમાં કચ્છભરના જમાતી હાજર રહે તે સિવાય હસનપીરના (દરગાહો) સ્થાનકો તેમની વસ્તીવાળા ગામોમાં છે.

આગાખાન ફાઉન્ડેશન આ સમાજના હાજર ઇમામ મિન્સ આગાખાન ઇમામી ખોજા શિયા જમાતના ઇમામ સાહેબ વિશાભરમાં કોઈ ભેદભાવ વગર

કચ્છીઓ માટે રૂ. સવા કરોડ લઈને પહોંચી આવ્યાનું મુખી શેરઅલીભાઈ ભારાપરવાળા ગવંધી કહે છે. મુંદરા જમાતના મુખી ઇનાયતભાઈ અમીરઅલી ખોજા તથા કામડિયા અબ્દુલ ગુલામ હુસેન ભગત કહે છે કે અમારા ઇમામ સાહેબ તથા 'જ્ઞાનગ્રંથ'માં આદેશ છે કે અમ કોમે શિયા ઇમામી જમાત તમે જે દેશમાં રહો તેને વફાદાર રહો. જેમ ઓરત તેના મર્દને રહે છે તથા તે દેશની સંસ્કૃતિ, સરકાર, રહેણીકરણોને પણ પોતાના લિબાસની જેમ અપનાવી લો, તમને અલગ ઓળખ ઊભી કરવાની કોઈ જરૂર નથી.

Real Patidar Library

This book/literature/article/material may be used for research, teaching, and private study purposes. Any substantial or systematic reproduction, redistribution, reselling, loan, sub-licensing, systematic supply, or distribution

in any form to anyone is expressly forbidden.

The library does not give any warranty express or implied or make any representation that the contents will be complete or accurate or up to date. The library shall not be liable for any loss, actions, claims, proceedings, demand, or costs or damages whatsoever or howsoever caused arising directly or indirectly in connection with or arising out of the use of this material.

Full terms and conditions of use: <http://www.realpatidar.com>

About Real Patidar books

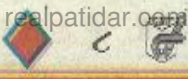
Real Patidar's mission is to organize the information on Satpanth religion, which is a Nizari Ismaili sect of Shia branch of Islam, and to make it universally accessible and useful. Real Patidar Books helps readers discover the material on Satpanth online while helping authors and researchers in their studies. You can know more by visiting <http://www.realpatidar.com>

You can resize and move this box in any PDF Application like Adobe Acrobat Reader.

No specific pages. See whole book.

realpatidar.com

કચ્છમિત્ર

૩-૧૦-૨૦૦૭ પૃષ્ઠ ૮

રમજાનમાં રોજ ફરજિયાત નથી... ખોજાઓને...

ફકીરમામદ ચાકી દ્વારા
કોટડા (ચકાર), તા. ૨ :
દેશ અને દુનિયાભરમાં મુસ્લિમ
સમાજ દ્વારા હાલ રમજાન
માસની ઉમદાત ઘટી રહી છે.
કચ્છમાં અંદાજે ૨૫૦૦ની
વસ્તી ધરાવતો મુસ્લિમ
સમાજનો જ એક એવો પણ

કચ્છમાં ૨૬ ગામો અને
બધા જ શહેરોમાં વસતા
ખોજા બિરાદરો છે તો
‘મુસ્લિમ’ પણ અલગ પ્રકારના

ફરકો છે જેના અનુયાયીઓને
પવિત્ર રમજાનમાં ‘રોજ’
ફરજિયાત નથી.

કચ્છમાં વસવાટ કરતા અને
મુસ્લિમ જ ગણાતા આ
સમાજનું ધર્મસ્થ ‘ખાના’ છે
અને ધર્મગ્રંથ નામ જાનગ્રંથ
છે. દિવસમાં ત્રણ વખત પ્રાર્થના
ધાય છે અને ધર્મગુરુને મોલાના
નહી પણ ‘મુખી’ કહેવાય છે.
ધર્મસ્થાન ‘ખાના’નો વહીવટ
મુતવહી નહી ‘કામડિયા’ કરે
છે... હા... શિયા ખોજા
આગાખાની સમાજની વાત થાય
છે. જેમને હજ, દાદી, નમાજ,
રોજા કોઈ ફરજિયાત આવતા નથી.

આ સમાજ વિકાસપ્રિય છે
અને છેલ્લા ૧૦૦ વર્ષનો
ઇતિહાસ આપે છે કે સમૂહસભ્ય
શ્વેતે પણ તેઓ પ્રવૃત્ત છે.

કચ્છમાં વસવાટ કરતા
હિઝ હાઈનેશ પ્રિન્સ
આગાખાની શિયા ઇમામી
ઇસ્માઈલી જમાત રમજાન
મુબારક મહિનામાં કેવી ઉજવણી
અને તેનું પાલન કરે છે તે

જાણવા આ સમાજની મુખ્ય
વસ્તીવાળા શહેરો-ગામો જેવા કે
ભુજ, અંજાર, મુંદરા, રાપર,
લખપત અને ભચાઉ, નાગલપર,
ભારાપર, સિનુગ્રા, આમરડી,
લાખોંદ, કેરા, બળદિયા, વાંકી
પત્રી, માતાના મઢ, ગાંધીધામ
સહિત ૨૬ ગામડાઓ અને
શહેરોમાં તપાસ કરતાં મળેલી
વિગતો ખૂબ રસપ્રદ છે.

આ સમાજની વસ્તી અંદાજે
૨૫૦૦થી ૨૮૦૦ જેટલી છે.
આ જમાત એક વિશિષ્ટ અને
અલગ પંથ ધરાવે છે. આ
સમાજના ધર્મગુરુઓ તરીકે ફરજ
ખજાવતા વિવિધ શહેરો-ગામોના
‘મુખી’ સાહેબો તેમજ કામડિયા
સાહેબોને મળી જે હકીકત જાણવા
મળી તે અહીં રજૂ કરી છે.

હિઝ હાઈનેશ પ્રિન્સ ઇમામ
આગાખાન શિયા ઇમામી
ઇસ્માઈલી જમાત એક અલગ
અકીદો (વિચારધારા) ધરાવતો
ધાર્મિક પંથ છે. આ પંથને કચ્છના
લોકો ખાનાઈ ખોજા શિયા સમાજ
તરીકે ઓળખે છે. આ સમાજ
તેમના હાજર ઇમામ સાહેબને
પોતાના સર્વેસર્વ ગણે છે.

ભારાપર (ભુજ) જમાતના
મુખી ખોજા શેર અલી એમ.
મકલાઈ તથા કામડિયા ખોજા
અઝીઝભાઈ કરમલીના જણાવ્યા
પ્રમાણે આ સમાજને નમાજ,
રોજા હજ, દાદી કે એવા કોઈ
ધાર્મિક આદેશ નથી.

આ સમાજની જેમાં વસ્તી છે
ત્યાં તેમના ધર્મસ્થાન ‘ખાના’
(જમાતખાના)માં તેમના ધાર્મિક-
સામાજિક સહિત તમામ પ્રસંગો
પર્વો- તહેવારો અને કાર્યક્રમો
ઉજવાય છે જેમાં આ જમાત
સિવાય કોઈને આવવાની મંજૂરી

અપાતી નથી. હા જો આમંત્રણ
હોય તો જઈ શકાય છે.

આ ઇમામી જમાત તેના નબી
કે મુખ્ય આદર્શ તરીકે યા મોલા

મોટા મોટા રોજા રાખે છે. પણ
ફરજિયાત નહીં, તેવી જ રીતે
નમાજ પાંચ વખત નહીં ત્રણ
વખત પ્રાર્થના સ્વરૂપે કરાય છે.
તો મક્કા, મદીના કે કરબલામાં
જવાની કોઈ જરૂર નથી તેમનો
કિબલો (મર્મ સ્થાન) દિશા જ્યાં
તેમના હાજર ઇમામ સાહેબ હોય

કુદરતી કે અકુદરતી આફતો
વખતે મદદ કરવા ‘આગાખાન
ફાઉન્ડેશન’ નામની વિશ્વકક્ષાની
સંસ્થા ચલાવે છે. કચ્છમાં
આવેલા મોટાના ભૂકંપ વખતે
ઇમામ સાહેબને જાણ થતાં
તેઓ બીજા કે ત્રીજા દિવસે
વિમાનમાં સહાય- મદદ તથા

આ છે અંજાર તા.ના નાગલપર ગામે ઊભેલા ભૂકંપ બાદના ‘ખાના’ની તસવીર.
ભૂકંપ પહેલાં અહીં ભવ્ય મકબરો હતો. હાલ વર્ડે ઇમામી જમાતની ગ્રાન્ટ મંજૂર
થતાં ‘ખાના’ અને હસનપીરની મઝારનું પુનઃનિર્માણ શરૂ થઈ ચૂક્યું છે.

અલીને માને છે. હજરત અલી
(ર.અ.ત.) ઇસ્લામના પયગમ્બરે
ઇસ્લામ હજરત, નબી,
(સ.અ.વ.) સાહેબના જમાઈ
થતા હતા. હિઝ હાઈનેશ પ્રિન્સ
આગાખાન શિયા ઇમામ. યા
અલીના સીધા જલ પેઢીએ
વારસદાર હોવાનું ભુજ જમાતના
મુખી અઝીઝભાઈ શેરઅલી
રામાણી તથા કામડિયા
અકબરઅલી જાફરઅલી નાથાણી
તેમજ નાગલપર (અંજાર)
જમાતના મુખી હબીબભાઈ બાના
તથા કામડિયા સદ્ગુદીનભાઈ-
અઝીઝભાઈ ખોજા તેમના
‘જાનગ્રંથ’ના આધારે જણાવે છે.
આ સમાજ રમજાન દરમ્યાન

ત્યાં હાલે હિઝ હાઈનેશ પ્રિન્સ
આગાખાન સાહેબ પેરિસ (ફ્રાન્સ)
ખાતે રહે છે.

આ સમાજના મુખ્ય મથક
સમાજ પીર તાજુન શાહના મુખ્ય
સ્થાનક ભુજ તાલુકાના ભારાપર
ગામે હોવાથી દર વરસે અહીં આ
જમાતની વાર્ષિક મજલિશ
(મેળો) ભરાય જેમાં કચ્છભરના
જમાતી હાજર રહે તે સિવાય
હસનપીરના (દરગાહો) સ્થાનકો
તેમની વસ્તીવાળા ગામોમાં છે.

આગાખાન ફાઉન્ડેશન
આ સમાજના હાજર ઇમામ
પ્રિન્સ આગાખાન ઇમામી ખોજા
શિયા જમાતના ઇમામ સાહેબ
વિશાભરમાં કોઈ ભેદભાવ વગર

કચ્છીઓ માટે રૂ. સવા કરોડ
લાઈને પહોંચી આવ્યાનું મુખી
શેરઅલીભાઈ ભારાપરવાળા
ગવર્ધી કહે છે. મુંદરા જમાતના
મુખી ઇનાયતભાઈ અમીરઅલી
ખોજા તથા કામડિયા અબ્દુલ
ગુલામ હુસેન ભગત કહે છે કે
અમારા ઇમામ સાહેબ તથા
‘જાનગ્રંથ’માં આદેશ છે કે અમ
કોમે શિયા ઇમામી જમાત તમે
જે દેશમાં રહો તેને વફાદાર રહો.
જેમ ઓરત તેના મર્દને રહે છે
તથા તે દેશની સંસ્કૃતિ, સરકાર,
રહેણીકરણોને પણ પોતાના
લિબાસની જેમ અપનાવી લો,
તમને અલગ ઓળખ ઊભી
કરવાની કોઈ જરૂર નથી.